

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W fińskiej ustawie o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci (704/1975) ustanowiono przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci. Zgodnie z tą ustawą dziecko ma prawo do odpowiednich świadczeń alimentacyjnych. Oznacza to zaspokojenie materialnych i psychologicznych potrzeb dzieci na różnych etapach rozwoju i pokrywanie kosztów opieki nad nimi oraz ich wykształcenia w miarę potrzeb, a także innych powiązanych wydatków. Dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swoich rodziców, którzy są odpowiedzialni za ich zapewnienie stosownie do swoich możliwości. Jeżeli matka lub ojciec zaniedbuje swoją rolę związaną z zapewnianiem świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub jeżeli dziecko nie zamieszkuje na stałe z matką lub ojcem, osoba taka może zostać zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka.

Rodzice nie mają prawa do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swojego dziecka.

W fińskiej ustawie o małżeństwie (234/1929) ustanowiono przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych płatnych na rzecz małżonka.

W małżeństwie każdy małżonek ma za zadanie uczestniczyć w pokrywaniu wydatków we wspólnym gospodarstwie domowym i zapewniać środki utrzymania drugiemu małżonkowi stosownie do swoich możliwości.

Jeżeli małżonek zaniedbuje swój obowiązek alimentacyjny lub jeżeli małżonkowie mieszkają osobno, jeden z nich może zostać zobowiązany do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz drugiego.

W następstwie rozwodu jedna ze stron zostaje zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz swojego byłego małżonka, jeżeli strony zawarły umowę w tym przedmiocie i jeżeli lokalny organ ds. pomocy społecznej ją zatwierdził. Jeżeli para rozwodzi się, sąd może również zobowiązać jedną stronę do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz strony, która wnosi o takie świadczenia. W orzecznictwie sądów fińskich rzadkie są jednak przypadki, w których strona zostaje zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka. Co do zasady po rozwodzie strony utrzymują się samodzielnie.

Prawo małżonka do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swojego byłego partnera lub byłej partnerki ustaje, jeżeli strona otrzymująca takie świadczenia ponownie wstąpi w związek małżeński.

Przepisy prawa dotyczące małżonków mają również zastosowanie do stron zarejestrowanego związku partnerskiego.

Strony nie są zobowiązane do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz drugiej strony w przypadku jakichkolwiek innych związków osobistych.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Prawo dziecka do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swoich rodziców ustaje w chwili ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Rodzice ponoszą również odpowiedzialność za pokrywanie kosztów wykształcenia dziecka po ukończeniu przez nie 18. roku życia, jeżeli zostanie to uznane za zasadne. Jest to jednak rzadki przypadek w orzecznictwie sądów fińskich.

Zob. również pytanie nr 1.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Zarówno strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych, jak i strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, może skontaktować się z gminnym ośrodkiem pomocy społecznej, który może pomóc w sporządzeniu umowy o świadczenia alimentacyjne. Umowa zatwierdzona przez gminny ośrodek pomocy społecznej podlega bezpośredniemu wykonaniu, tak jak w przypadku wyroku sądu.

§ 8a ustawy o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci stanowi, że jeżeli dziecko lub strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie ma miejsca zamieszkania w Finlandii, gminny ośrodek pomocy społecznej może zatwierdzić umowę o świadczenia alimentacyjne, w przypadku gdy sąd w Finlandii posiada jurysdykcję w danej sprawie w rozumieniu art. 3 lub 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 i w przypadku gdy strony uzgodniły, że przepisy prawa Finlandii powinny mieć zastosowanie do obowiązku alimentacyjnego zgodnie z art. 7 Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych.

Jeżeli kwestia świadczeń alimentacyjnych jest przedmiotem sporu, strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych lub strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, może wnieść sprawę do sądu w drodze wniosku wszczynającego postępowanie (*stämningansökan*).

Małżonkowie mogą sporządzić nieformalną umowę pisemną o świadczenia alimentacyjne i zwrócić się do gminnego wydziału służb socjalnych w celu jej zatwierdzenia. Na wniosek stron służby udzielą im pomocy w sporządzeniu umowy.

Sprawę odnoszącą się do świadczeń alimentacyjnych, która dotyczy obu małżonków, można wnieść do sądu w drodze wniosku wszczynającego postępowanie.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 i jego przepisy w sprawie jurysdykcji mają zastosowanie do transgranicznych spraw dotyczących świadczeń alimentacyjnych.

W kwestiach związanych z zobowiązaniami alimentacyjnymi w państwach członkowskich jurysdykcję posiada:

sąd zwykłego miejsca pobytu pozwanego lub

sąd zwykłego miejsca pobytu wierzyciela lub

sąd, który zgodnie z prawem swojego państwa jest właściwy w kwestiach określania statusu osoby, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z takim postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika wyłącznie z obywatelstwa jednej ze stron lub

sąd, który zgodnie z prawem swojego państwa jest właściwy w kwestiach określania władzy rodzicielskiej, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z takim postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika wyłącznie z obywatelstwa jednej ze stron.

Jeżeli sprawa nie ma żadnych aspektów transgranicznych, przepisy dotyczące właściwości sądów można znaleźć w fińskim kodeksie postępowania sądowego (4/1734).

Zgodnie z § 1 rozdziału 10 kodeksu postępowania sądowego właściwość miejscową do rozpoznania roszczenia przeciwko osobie fizycznej ma sąd rejonowy, w którego okręgu osoba taka ma miejsce zamieszkania lub stałego pobytu. Zgodnie z § 9 rozdziału 10 roszczenie alimentacyjne może również rozpoznać sąd rejonowy, w którego okręgu strona występująca z roszczeniem o świadczenie alimentacyjne lub otrzymująca takie świadczenie ma miejsce zamieszkania lub stałego pobytu.

Jeżeli sprawa dotyczy rozwodu lub zakończenia konkubinatu, możliwe jest zgłoszenie roszczeń dotyczących umowy o świadczenia alimentacyjne, prawa pieczy nad dzieckiem lub prawa do kontaktów z dzieckiem lub dowolnych innych roszczeń związanych z rozwodem lub zakończeniem konkubinatu. W takim przypadku sądem właściwym jest sąd rozpoznający sprawy rozwodowe.

Jeżeli roszczenie alimentacyjne jest zgłaszane w związku z postępowaniem dotyczącym prawa pieczy nad dzieckiem lub ustaleniem ojcostwa, pozew o świadczenia alimentacyjne może również rozpatrzyć sąd, który jest właściwy do rozpoznania tej pierwszej sprawy.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powód ma prawo wnieść sprawę do sądu bez udziału pełnomocnika (adwokata). Strona postępowania sądowego potrzebuje jednak zazwyczaj pomocy specjalisty, dlatego też zaleca się skorzystanie z usług pełnomocnika lub adwokata.

W transgranicznych sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych strony postępowania mogą przekazać sprawę do rozpoznania przez organ centralny.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Wniesienie sprawy do sądu podlega opłacie. Sąd nalicza opłatę (86–200 euro), której wysokość jest uzależniona od instancji sądowej i od konieczności przeprowadzenia postępowania. ([Wysokość opłat sądowych w sądach rejonowych](#)).

W fińskiej ustawie o pomocy prawnej i fińskiej ustawie o organie centralnym w Finlandii właściwym w niektórych sprawach międzynarodowych związanych ze świadczeniami alimentacyjnymi (1076/2010) ustanowiono przepisy dotyczące prawa powoda do pomocy prawnej. Powód zamieszkujący za granicą również może otrzymać pomoc prawną w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych na podstawie specjalnej umowy wzajemnej. Finlandia zawarła tego rodzaju umowy z niektórymi stanami Stanów Zjednoczonych i niektórymi prowincjami Kanady.

Więcej informacji na temat pomocy prawnej w Finlandii można znaleźć na stronie internetowej <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W ustawie o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci (704/1975) ustanowiono przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych płatnych na rzecz dzieci.

Zgodnie z ogólną zasadą świadczenia alimentacyjne są płatne w gotówce co miesiąc z góry, o ile nie uzgodniono inaczej lub o ile ustawa nie stanowi inaczej. W drodze wyjątku sąd może nakazać wypłacenie świadczeń alimentacyjnych w formie płatności jednorazowej albo w formie ruchomości lub nieruchomości.

W Finlandii kwoty świadczeń alimentacyjnych płatnych na rzecz dziecka nie ustala się według tabeli. Każda sprawa jest rozstrzygana indywidualnie. Zgodnie z § 1 ustawy dziecko ma prawo do odpowiednich świadczeń alimentacyjnych. Oznacza to zaspokojenie materialnych i psychologicznych potrzeb dzieci na różnych etapach rozwoju oraz pokrywanie kosztów opieki nad nimi i ich wykształcenia w miarę potrzeb, a także innych powiązanych kosztów. Zgodnie z § 2 rodzice mają obowiązek utrzymywania swoich dzieci stosownie do swoich możliwości. Przy ocenie tych możliwości uwzględnia się ich wiek, zdolność do pracy, możliwości znalezienia pracy za wynagrodzeniem, posiadane przez nich składniki majątku i środki finansowe oraz inne aspekty ich ustawowego obowiązku alimentacyjnego. Oceniając zakres obowiązku alimentacyjnego rodziców, uwzględnia się również możliwości i zdolność dziecka do ponoszenia odpowiedzialności za własne utrzymanie oraz czynniki, które sprawiają, że nie można oczekiwać, aby rodzice ponosili wydatki związane z utrzymaniem dziecka, lub dzięki którym rodzice mogą zminimalizować takie wydatki.

Okresowo następuje automatyczne podwyższenie należnych świadczeń alimentacyjnych zgodnie ze wzrostem kosztów utrzymania. Szczegółowe przepisy dotyczące automatycznego podwyższenia zawiera fińska ustawa o indeksacji niektórych świadczeń alimentacyjnych o wskaźnik wzrostu kosztów utrzymania (583/2008).

Kwotę świadczeń alimentacyjnych i metodę ich wypłacania można zmienić za pomocą umowy lub orzeczenia sądu, jeżeli zaszły tak zasadnicze zmiany w okolicznościach panujących w momencie zatwierdzania wysokości świadczenia, że należy uznać zmianę za zasadną, mając na uwadze sytuację dziecka i tego z rodziców, które wypłaca świadczenie alimentacyjne.

W ustawie o małżeństwie ustanowiono przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych płatnych na rzecz małżonka. W orzecznictwie sądów fińskich rzadkie są jednak przypadki, w których strona zostaje zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka. Co do zasady po rozwodzie strony utrzymują się samodzielnie.

Sąd może nakazać wypłacanie świadczeń alimentacyjnych w gotówce bezterminowo albo do czasu upłynięcia ustalonego okresu wypłacania świadczenia zgodnie z umową albo postanowieniem lub wyrokiem sądu. Świadczenie alimentacyjne może zostać zasądzone w formie płatności jednorazowej, jeżeli uzasadniają to sytuacja finansowa strony zobowiązanej do wypłacania świadczeń alimentacyjnych i inne czynniki. Sąd może nakazać realizację świadczeń alimentacyjnych w formie wydania ruchomości lub nieruchomości.

Okresowo następuje automatyczne podwyższenie należnych świadczeń alimentacyjnych, odzwierciedlające wzrost kosztów utrzymania. Szczegółowe przepisy dotyczące automatycznego podwyższenia zawiera fińska ustawa o indeksacji niektórych świadczeń alimentacyjnych o wskaźnik wzrostu kosztów utrzymania (583/2008).

Jeżeli uzasadnia to zmiana okoliczności, można zmienić postanowienie lub wyrok sądu albo umowę zawartą przez małżonków. Postanowienia, wyroku ani umowy, w których przewidziano wypłacenie świadczeń alimentacyjnych w formie płatności jednorazowej, nie można jednak zmienić po wypłaceniu takiego świadczenia. Umowę dotyczącą świadczeń alimentacyjnych zawartą przez oboje małżonków można zmienić, jeżeli zostanie ona uznana za nierozsądną.

Zgodnie z prawem obowiązek okresowego wypłacania świadczeń alimentacyjnych ustaje, jeżeli strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych ponownie wstąpi w związek małżeński.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka wypłaca się opiekunowi dziecka (na jego rachunek bankowy).

Świadczenie alimentacyjne na rzecz małżonka wypłaca się samemu małżonkowi (na jego rachunek bankowy).

Zgodnie z ogólną zasadą świadczenia alimentacyjne są płatne w gotówce co miesiąc z góry, o ile nie uzgodniono inaczej lub o ile ustawa nie stanowi inaczej. W drodze wyjątku sąd może nakazać wypłacenie świadczeń alimentacyjnych w formie płatności jednorazowej albo w formie ruchomości lub nieruchomości.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych lub, pod pewnymi warunkami, fiński Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Kela) (zob. sekcja 12) ma prawo podjąć czynności w celu wyegzekwowania zapłaty świadczeń alimentacyjnych, jeżeli obowiązuje nie płaci świadczeń nakazanych przez sąd lub wynikających z umowy.

Strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych może zwrócić się do komornika sądowego o wyegzekwowanie wykonania umowy o świadczenia alimentacyjne lub orzeczenia sądu zgodnie z fińską ustawą o egzekucji. Gminny wydział służb socjalnych może również udzielać porad w kwestiach związanych z prawem rodzinnym.

Jeżeli małżonek, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie wypełnia obowiązku alimentacyjnego, naruszając postanowienia umowy zatwierdzonej przez gminny wydział służb socjalnych lub naruszając postanowienie lub wyrok sądu, strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych może zwrócić się do komornika sądowego o wyegzekwowanie wykonania tej umowy lub postanowienia/wyroku zgodnie z ustawą o egzekucji.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Egzekucja i przepisy dotyczące ochrony dłużników

W przypadku gdy sprawa zostanie skierowana do organu egzekucyjnego, dłużnikowi wysła się najpierw zawiadomienie o wszczęciu egzekucji i wezwanie do zapłaty. Zazwyczaj dłużnik musi mieć możliwość dokonania zapłaty w odpowiedzi na wezwanie.

Jeżeli dłużnik nie wypełni obowiązku zapłaty w odpowiedzi na wezwanie lub nie skontaktuje się dobrowolnie z organem egzekucyjnym w związku z zapłatą, organ egzekucyjny podejmie działania w celu ustalenia dochodów i stanu majątkowego dłużnika poprzez sprawdzenie zarejestrowanych danych.

Czynności podjęte w celu ustalenia dochodów i stanu majątkowego dłużnika oraz wszelkie dalsze czynności są ściśle uregulowane.

W większości przypadków zajęciu podlegają dochody dłużnika i środki finansowe zgromadzone na rachunku bankowym. Co do zasady zajęciu może podlegać jedna trzecia wynagrodzenia, emerytury lub renty, zasiłku dla bezrobotnych lub zasiłku macierzyńskiego dłużnika. Dodatkowe wynagrodzenie za czas urlopu, świadczenia dodatkowe, prowizje, honoraria i inne nagrody pieniężne również zaliczają się na poczet dochodów. Zajmowaną kwotę oblicza się na podstawie dochodu netto. Nie bierze się pod uwagę świadczeń z pomocy społecznej i świadczeń socjalnych, takich jak dodatek mieszkaniowy i zasiłek rodzinny. Zamiast okresowego zajmowania dochodów można również ustalić plan spłaty.

W czynnościach egzekucyjnych i planach spłaty zawsze uwzględnia się część składników majątku dłużnika chronioną przez prawo – innymi słowy, kwotę pozostawioną dłużnikowi, aby umożliwić mu utrzymanie. Wysokość tej części jest uzgadniana z krajowym indeksem emerytalnym. Ustalone części objęte ochroną wraz z przykładem spraw można znaleźć na stronie internetowej: <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>

Dłużnik ma prawo do odwołania, chociaż procedura odzyskania długu nie zostanie wstrzymana, chyba że sąd postanowi o tym osobno.

Przepisy dotyczące przedawnienia w odniesieniu do długów alimentacyjnych

Zgodnie z § 16c ustawy o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci świadczenia alimentacyjne wypłacane okresowo i wszelkie odsetki od zadłużenia przeterminowanego naliczone w związku z tymi świadczeniami muszą zostać odzyskane od strony, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, w terminie pięciu lat od rozpoczęcia roku następującego po roku, w którym świadczenia stały się wymagalne. W przeciwnym razie uprawnienie do świadczenia ulega przedawnieniu. Z drugiej strony świadczenia alimentacyjne wypłacane w formie płatności jednorazowej i wszelkie odsetki od zadłużenia przeterminowanego naliczane w związku z tymi świadczeniami muszą zostać odzyskane w terminie pięciu lat od momentu, w którym świadczenie stało się wymagalne, i najpóźniej w terminie pięciu lat od momentu, w którym otrzymujący świadczenie stał się pełnoletni.

Podobnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Kela) musi odzyskać wszelkie wypłacane zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka od strony, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, w terminie pięciu lat od rozpoczęcia roku następującego po roku, w którym świadczenia alimentacyjne wypłacane przez zakład na rzecz dziecka w wyniku niewykonania zobowiązania przez zobowiązanego stały się wymagalne. W przeciwnym razie uprawnienie do świadczenia ulega przedawnieniu (ustawa o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci 580/2008, § 22).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Jeżeli strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie wypłaca świadczeń alimentacyjnych zgodnie z ustaleniami, uprawniony musi zwrócić się do komornika o odzyskanie zaległej kwoty. Organ egzekucyjny udzieli wskazówek dotyczących sposobu złożenia takiego wniosku. Gminny wydział służb socjalnych może również udzielać porad w kwestiach związanych z prawem rodzinnym. Zob. pkt 13 i 14. Organ egzekucyjny nie pobiera opłat za odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Szczegóły dotyczące procedury można znaleźć na stronie internetowej:

<https://oikeus.fi/ulosotto/en/index.html>

Jeżeli strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych otrzymuje zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka z fińskiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w związku z niewypełnianiem obowiązku alimentacyjnego przez zobowiązanego, strona taka nie może podjąć żadnych czynności w celu odzyskania świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, wówczas nabędzie prawo do świadczeń alimentacyjnych odpowiadających części, jaką wypłacił w ramach zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka (prawo regresu) (ustawa o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci 580/2008, § 19). Jeżeli uzgodniona suma świadczeń alimentacyjnych jest wyższa niż zaliczka na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a strona zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych nie wypełni spoczywającego na niej obowiązku alimentacyjnego, zakład wypłaci zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w pełnej wysokości i odzyska niezapłacone świadczenia alimentacyjne w całości od takiej strony. Jeżeli wynik egzekucji będzie pozytywny, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaci różnicę między świadczeniem alimentacyjnym a zaliczką na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka temu z rodziców, które posiada prawo pieczy nad dzieckiem po odzyskaniu długu.

W transgranicznych sprawach dotyczących odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych strony postępowania mogą przekazać sprawę do Ministerstwa Sprawiedliwości jako organu centralnego.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Jeżeli strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie wypłaci stosownego świadczenia alimentacyjnego zgodnie z umową o świadczenia alimentacyjne lub orzeczeniem sądu w odniesieniu do dziecka zamieszkującego w Finlandii, dziecko ma prawo do otrzymania zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Kela). Informacje na temat wysokości zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacanej przez zakład na rzecz dziecka są dostępne na stronie internetowej: <http://www.kela.fi/elatustuki> (ustawa o indeksacji niektórych świadczeń alimentacyjnych o wskaźnik wzrostu kosztów utrzymania – 583/2008)

Możliwe jest również otrzymanie zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, jeżeli świadczenie alimentacyjne przyznane na mocy umowy o świadczenia alimentacyjne lub orzeczenia sądu ustalono w kwocie niższej niż kwota zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacanej obecnie w związku z trudną sytuacją finansową małżonka, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny. W takich przypadkach zakład wypłaci różnicę między zaliczką na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka a świadczeniem alimentacyjnym. Ponadto dziecko otrzyma od

dłużnika świadczenie określone w umowie o świadczenia alimentacyjne lub w orzeczeniu sądu. Jeżeli strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie jest w stanie wypłacić świadczenia, kwota świadczenia może również zostać ustalona na 0 euro. W takich przypadkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaci zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w pełnej wysokości.

W ustawie o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci (580/2008) ustanowiono przepisy dotyczące wymogów, które należy spełnić, aby otrzymać zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka. Zaliczka na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka jest przyznawana na wniosek opiekuna lub przedstawiciela ustawowego dziecka lub osoby, która w praktyce sprawuje opiekę nad dzieckiem. Dziecko, które ukończyło 15. rok życia, może również złożyć wniosek, jeżeli mieszka samo. Wypłata zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka nie wpływa w żaden sposób na obowiązek danej strony do wypłacenia świadczeń alimentacyjnych w pełnej wysokości. W przypadku gdy Zakład Ubezpieczeń Społecznych postanowi o wypłacie zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w związku z niewypełnieniem obowiązku alimentacyjnego, będzie miał prawo – i obowiązek – odzyskać wszystkie zaległe świadczenia alimentacyjne od takiej strony.

Małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych może je otrzymać jedynie od współmałżonka.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Ministerstwo Sprawiedliwości jest w Finlandii organem centralnym w odniesieniu do uzgodnień międzynarodowych dotyczących odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych (zob. np. rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych i konwencja haska z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny). Do obowiązków organów centralnych należy przyjmowanie wniosków o świadczenia alimentacyjne, przekazywanie ich do właściwych organów i wszczynanie postępowań w związku z wnioskami.

Jeżeli strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, zamieszkuje w państwie, w którym obowiązują uzgodnienia międzynarodowe dotyczące odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, wnioskodawca może skontaktować się z Ministerstwem Sprawiedliwości w sprawie odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w tym innym państwie. W razie konieczności wnioskodawców zachęca się do skontaktowania się z lokalnym biurem pomocy prawnej lub prywatnym adwokatem (np. aby dowiedzieć się, jak przygotować dokumenty związane z wnioskiem). Gminny wydział służb socjalnych może również udzielać porad w kwestiach związanych z prawem rodzinnym.

Jeżeli strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych otrzymuje zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w związku z niewypełnieniem obowiązku alimentacyjnego przez zobowiązanego, zakład nabeździe prawo do świadczeń alimentacyjnych odpowiadające części, jaką wypłacił w ramach zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka (prawo regresu) (ustawa o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci 580/2008, § 19). Zakład Ubezpieczeń Społecznych odzyska w takim przypadku zaległe świadczenia alimentacyjne w imieniu strony uprawnionej do świadczenia, która w takich okolicznościach nie może podejmować żadnych czynności w celu odzyskania długu. Jeżeli uzgodniona suma świadczeń alimentacyjnych jest wyższa niż zaliczka na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zakład wypłaci zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w pełnej wysokości i odzyska niezapłacone świadczenia alimentacyjne w całości od strony zobowiązanej do wypłacania świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli wynik egzekucji będzie pozytywny, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaci różnicę między świadczeniem alimentacyjnym a zaliczką na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka temu z rodziców, które posiada prawo pieczy nad dzieckiem po odzyskaniu długu.

Małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych może je otrzymać jedynie od współmałżonka. Małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych może je otrzymać jedynie od współmałżonka. Małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych może skontaktować się z komornikiem sądowym i spróbować ustalić, czy małżonek zamieszkujący za granicą posiada składniki majątku w Finlandii, które podlegają zajęciu na podstawie ustawy o egzekucji. Można również zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych za granicą.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Dane kontaktowe Ministerstwa Sprawiedliwości (organu centralnego):

Adres: Oikeusministeriö

PL 25

00023 Valtioneuvosto

Telefon: +358 29516001

Faks: +358 9 1606 7524

E-mail: maintenance.ca@om.fi

Adres strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: <https://oikeusministerio.fi/en/frontpage>

Dane kontaktowe fińskiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Kela):

Adres: Kansaneläkelaitos,

Perintäkeskus

PL 50

00601 Helsinki

Telefon: +358 20 634 4940 (osoby prywatne), +358 20 634 4942 (organy)

Faks +358 20 635 3330

Adres e-mail: maintenance@kela.fi

Adres strony internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Kela): <https://www.kela.fi/web/en>

Adresy stron internetowych biur pomocy prawnej można znaleźć na stronie internetowej: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html>

Dane kontaktowe gminnych wydziałów służb socjalnych można znaleźć w książce telefonicznej lub dzwoniąc do fińskich służb informacji telefonicznej.

Podczas rozmowy telefonicznej należy wskazać, o który gminny wydział służb socjalnych chodzi. W Finlandii jest około 320 gmin.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

W przypadku wnioskodawcy przebywającego w innym państwie najlepszym rozwiązaniem jest skontaktowanie się z właściwym organem centralnym w tym państwie, który następnie skontaktuje się z fińskim Ministerstwem Sprawiedliwości. (Zob. pkt 13, 14 i 15).

Wnioskodawca może również bezpośrednio skontaktować się z organami fińskimi.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zob. odpowiedzi na pytanie 15.

Jeżeli strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych (dziecko lub małżonek) i strona zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych zamieszkują w różnych państwach, Ministerstwo Sprawiedliwości może udzielić w tej kwestii pomocy zarówno każdej ze stron, jak i właściwym organom w takim innym państwie. Wnioskodawca (uprawnione dziecko lub uprawniony małżonek) może zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości o zapewnienie

wykonania w Finlandii wyroku lub postanowienia sądu innego państwie w sprawie świadczeń alimentacyjnych lub zatwierdzonej umowy o świadczenia alimentacyjne zawartej w innym państwie oraz o zapewnienie, aby świadczenia alimentacyjne uzyskane w wyniku egzekucji przez zajęcie zostały wpłacone na rachunek bankowy wskazany przez uprawnioną stronę. Ministerstwo Sprawiedliwości nie może jednak wypłacać świadczeń alimentacyjnych w imieniu dłużnika.

Różne obowiązujące uzgodnienia międzynarodowe oznaczają, że funkcje Ministerstwa Sprawiedliwości jako organu centralnego obejmują również np. pomoc w ustalaniu miejsca pobytu dłużnika lub wierzyciela, pozyskanie informacji dotyczących dochodów dłużnika lub wierzyciela, a także pomoc w ustaleniu ojcostwa lub macierzyństwa, jeżeli jest to konieczne do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do rozszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Jeżeli Ministerstwo Sprawiedliwości lub osoba przez nie upoważniona, działając na podstawie swoich kompetencji jako organ centralny w ramach różnych obowiązujących uzgodnień międzynarodowych, reprezentuje wnioskodawcę przed sądem lub innym organem w Finlandii, wnioskodawca otrzymuje pomoc prawną nieodpłatnie niezależnie od innych przepisów określających warunki przyznania pomocy prawnej.

Ma to zastosowanie do spraw dotyczących:

ustalenia, że orzeczenie w sprawie świadczeń alimentacyjnych wydane w innym państwie ma zostać uznane lub może zostać wykonane w Finlandii;

ustalenia ojcostwa lub macierzyństwa;

zobowiązania rodziców do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz własnego dziecka;

zmiany wysokości uzgodnionych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, jeżeli wnioskodawca jest dzieckiem lub przedstawicielem dziecka.

Przepisy zawarte w pkt 2–4 mają jednak zastosowanie jedynie wtedy, gdy w chwili wszczęcia postępowania dziecko nie ukończyło jeszcze 21. roku życia.

Jeżeli Ministerstwo Sprawiedliwości lub osoba przez nie upoważniona, działając w zakresie swoich kompetencji jako organ centralny w ramach różnych obowiązujących uzgodnień międzynarodowych, reprezentuje wnioskodawcę w celu wykonania orzeczenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych, wnioskodawca nie odpowiada za żadne koszty związane z wykonaniem.

W innych przypadkach wnioskodawca może ubiegać się o publiczną pomoc prawną. Pomoc prawna oznacza, że wnioskodawca może skorzystać z usług pełnomocnika (adwokata) w celu rozwiązania kwestii prawnej, przy czym koszty tych usług w całości lub w części pokrywa państwo. Pomoc prawna obejmuje wszystkie sprawy prawne. Co do zasady ogranicza się to jedynie do spraw rozpoznawanych w Finlandii. Wniosek o pomoc prawną można złożyć w dowolnym biurze pomocy prawnej w kraju, niezależnie od swojego miejsca zamieszkania. Najbardziej praktycznym rozwiązaniem jest jednak złożenie wniosku w najbliższym biurze. Wnioskodawca musi przedstawić zestawienie swoich dochodów, wydatków, których dotyczy roszczenie, oraz aktywów i długów. Należy również przedstawić opis sprawy, w odniesieniu do której wnioskodawca ubiega się o pomoc prawną, oraz szczegóły ewentualnego ubezpieczenia ochrony prawnej posiadanego przez wnioskodawcę. Dodatkowe informacje: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

Fińskie organy egzekucyjne nie pobierają opłat za egzekucję świadczeń alimentacyjnych.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Organem centralnym wyznaczonym na podstawie art. 51 rozporządzenia jest Ministerstwo Sprawiedliwości. Dodatkowe przepisy prawa krajowego dotyczące jego funkcji zawiera ustawa o organie centralnym w Finlandii właściwym w niektórych sprawach międzynarodowych związanych ze świadczeniami alimentacyjnymi (1076/2010).

Ostatnia aktualizacja: 01/06/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe. Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.